

Aighneacht maidir le

Dréachtphlean Forbartha Chomhairle Chontae Chiarraí 2022-2028

TAG: CAIBIDIL 8 GAELTACHTAÍ, CULTÚR & OIÐHREACTH

8.1 Ceantair Ghaeltachta

Gné tábhachtach de thraidisiún na chontae idir theangeolaíoch, sóisialta agus cultúrtha is ea ceantair Ghaeltachta Corca Dhuibhne and Leithinis Uíbh Ráthaigh. Tá na limistéir seo an-shaibhir maidir le nósanna, béaloideas, scríbhneoireacht, ceol, suímh seandálaíochta agus stairiúla. Ní mór gach aon iarracht a dhéanamh ar thraidisiúin na Ghaeltachta a chosaint is a choimeád.

Go háirithe, aithnítear na ceantair úd ón oidhreacht teangeolaíoch mar, i measc Gaeltachtaí eile, is ansiúd a labhraítear Gaeilge fós mar theanga an phobail. Tá sé ríthábhachtach an teanga a chaomhnú ní hamháin sna Gaeltachtaí ach ar fud na tíre ar fad. Tá sé mar pholasaí ag Comhairle Contae Chiarraí an Ghaeilge a choimeád is a chur chun cinn mar theanga bheo laethúil agus dá réir sin coimeádfar agus neartófar na gréasáin shóisialta a chothaíonn an Ghaeilge mar theanga an phobail.

Maidir leis an dá mhír sonraithe thuas, molaim na nithe seo a leanas a bheith cuimsithe sa Dréachtphlean seo:

Athscríobh na habairte seo: Tá sé ríthábhachtach an teanga a chaomhnú **ach go háirithe** sna Gaeltachtaí agus ar fud na tíre ar fad

Ag críoch 8.1 :- Déanfar an polasaí seo le ionchur agus comhairle sochteangeolaí aitheanta lena chinntiú go bhfuiltear ag teacht le moltaí forbartha ó thaobh na teangan de, cinnteoidh sé seo nach ndéanfaidh aon fhorbairtí atá cumsithe sa bPlean seo dochar i bhfad na haimsire don dteanga. Oibríodh an Comhairle go dlúth leis an Phleanáil Teanga sa dá cheantar Ghaeltachta chun tacú leis an Chomhairle aidhmeanna an Phlean seo a bhaint amach.

Pleanáil 8.1.3

Éascaíonn Comhairle Contae Chiarraí iad siúd ag a mbíonn gá lárnach eacnamaíoch le cónaí sa Ghaeltacht. Idir Márta 2015 agus Meitheamh 2021, ceadaiodh 71.4% de na hiarratais phleanála sna Gaeltachtaí Corca Dhuibhne agus Uíbh Ráthach. Is fíor, áfach, de réir Daonáireamh 2016 (CSO) go bhfuil 2,068 tigh saoire i gceantair Ghaeltachta agus sin 32.5% de stoc tithíochta na Ghaeltachta. In ED áirithe tuaithe is tithíochta saoire iad breis is 50% den stoc tithíochta. D'fhéadfadh brú óna leithéid sin d'fhorbairt agus aistriú daoine nach cainteoirí Gaeilge iad cur isteach go mór ar inmharthanacht teanga na Gaeilge.

Molaim nach mbeadh líon na dtithe saoire ina bhac pleanála do dhuine áitiúil atá ag iarraidh cur fútha ina mbaile fearainn féin agus go naitheofaí é seo sa dréachtphlean seo.

Views and prospects/Wild Atlantic Way/Slea Head Drive: Tuigim go bhfuil cónaí orm i gceantar fíor álainn le radharcanna nach féidir a sháru, agus go gcaithfidimid mar phobal atá curtha fúinn anseo ó

cheann ceann na bliana, na radharcanna seo a choiméad dos na glúinte atá le teacht (thar riachtanais an turasóra a bhíonn ar cuairt chun an cheantair). Ó thaobh cúrsaí pleanála de, ba chóir go mbeadh cur chuige iomlán tacúil, cabhrach agus comhairleach ag an Chomhairle, d'aon duine atá ag cur isteach ar iarratas pleanála a d'fhéadfadh a bheith leochaileach i gcomhthéasc láthair an tsuíomh....Sa gcás go bhfeictear don Chomhairle nach mbeadh toradh dearfach i leith an iarratais i gceist – go dtugtar i scríbhinn don nduine é sin roimh an iarratas pleanála a dhéanamh (réamhphleanáil) ag sonrú na cúiseanna, agus moladh maidir le suíomh eile a bheadh oiriúnach dóibh, más ann do.

Polasaí

8.1.3 Caomhnú na Gaeilge

Is iad na topaicí is mó a gcaithfear smaoineamh orthu maidir le caomhnú na Gaeilge (i gcomhthéacs an phlean seo um úsáid talún) ná déamagrafaic, cúrsaí eacnamaíochta, áiseanna agus bonneagar. Le déanaí tá an Chomhairle an-ghníomhach maidir leis na ceantair Ghaeltachta i gCiarraí a chur chun cinn. Sa Scéim Gaeilge IV, 2018-2021, iarrann Comhairle Contae Chiarraí an soláthar seirbhísí trí mheán na Gaeilge a bhrú ar aghaidh do lucht na Gaeltachta. Tá géarghá lena leithéid de bhearta chun slánú na Gaeilge agus an cultúr gaolmhar a thabhairt slán. Meastar go mba chóir áiseanna um mhúineadh na Gaeilge a sholáthar dóibh siúd a mbíonn a leithéid de sheirbhís uathu.

Agus a cuid dualgaisí á gcur i gcrích faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 tá dréacht a bplean féin ag an gComhairle mar an soláthar seo a leanas:

- Polasaí soiléir um chomharthaíocht dhátheangach
- Freastal ar ghá an phobail agus seirbhísí a sholáthar as Gaeilge
- Freastal go hiomlán as Gaeilge ar ghá na Gaeltachta, agus
- Daoine a cheapadh chun seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge, de réir gá

Moladh: Go mbeadh Gaelainn líofa ag feidhmeannaigh na Comhairle go léir a bhíonn ag plé le gnó/iarrataisí ón nGaeltacht. Go mbeidh ar chumas muintir na Gaeltachta agus pobal na Gaeilge, a gnó uile a dhéanamh trí Ghaeilge leis an Chomhairle.